

מראי מקומות- זבחים ק"א

אבל שפיר י"ל דשעיר של ר"ח נעשה אח"כ, ותמוה קו' הרמב"ן (וע"ש שהוסיף דתלוי בחילופי גירסאות בפסחים פב, ע"ש).

(ד) **מפני טומאה נשרפה- הק' האחיעזר (ב')**, א' ג'), איך נטמא, הא בשר צריך הכשר, ולהכשר צריך דעת בעלים, ובשלמא קדשים קלים לפי ר' יוסי הגלילי, דממון בעלים הם, שפיר י"ל דאית בהו הכשר, אבל בק"ק, הא לית להו בעלים, וא"כ איך נטמאו, וגם לפי המשנה למלך דפסק דהרמב"ם פסק דלא כריה"ג, אף בקק"ל ק' (אם חייבת הקודש לשי' הרמב"ם אינו אלא מדרבנן). וכ' שיש ליישב ע"פ מה דפסק הרמב"ם דמשקין טמאים שנפלו על האוכלין טמאין בין אם היו לרצון או לא, וא"כ משכחת טומאת בשר קודש אם נפלו עליהם משקין טמאין.

(ה) **הודה ולא בוש משה לומר לא שמעתי, אלא אמר שמעתי ושכחתי- הק' הברכת פרץ (פ' שמיני)**, מהו רבנותא דמשה רבנו לא משקר לומר לא שמעתי אם באמת שמע ושכח. וביאר דבאמת הי' שייך לומר לא שמעתי ויהי' אמת גמור. דהיינו, דאם הי' השיב דלא שמע שהי' איסור לדורות, זהו באמת שקר, וזה ודאי לא הי' יכול לומר. אבל הי' יכול לומר דלא שמע ההיתר אלא לענין קדשי שעה, וזהו אמת, דבאמת לא שמע ההיתר כי אם לקדשי שעה, ולא שמע ההיתר לקדשי דורות. ואף דזה אמת, אבל אינו אלא חצי אמת, ומשה רבנו לא הי' רוצה לומר אף חצי אמת משום בוש, אלא אמר ופירסם דבאמת שמע בפירוש דבקדשי דורות אין היתר אנינות, אלא דשכח. וע"ע בשיחות מוסר מה שביאר בזה.

(ו) **אלא אמר שמעתי ושכחתי- כ' השפת אמת דלכאו' משמעות הגמ' הוא דגם לדורות אונן מותר בקדשים, ומה שאמר משה שמעתי ושכחתי, היינו ששמע כבר**

(א) **בשעת מעשה- פרש"י**, כשאירע להם האנינות אמר להם שלא ימנעו מאכילת קדשים היום, וכו'. אולם ביומא דף ה' פרש"י באופן אחר, דהיינו כשמצא מה שעשו ששרפו שעיר החטאת והוא שעיר של ר"ח, אמר להם וכו'. והק' הטהרת הקודש על פרש"י דהתם, הא זה מפורש בקרא, ולמה צריך הברייתא לחדש זה לנו כאילו בתורת דרשה. ועל פרש"י דהכא הק', למה נקט הלשון "בשעת מעשה", הול"ל כאשר ציויתי אתכם כבר. ובוזה ביאר דמה שכעס עליהם משה, ולא שם על לבו דאולי הי' הכל נעשה כבר, קודם שצוה להם, היינו משום דאמר להם הציווי בשעת מעשה, וא"כ ע"כ לא עשו כן קודם הציווי, ושפיר כעס עליהם.

(ב) **לא מאליי אני אומר- תמה האילת השחר**, מה חידוש הוא זה, האם משה רבנו אומר דברים מעצמו, הרי לעולם כל מה שאומר הוא מהקב"ה, ומה בא לאפוקי בזה. וכ' דאולי כיון דמצינו שיש דברים שעשה משה רבנו מעצמו והסכים עמו הקב"ה, בא לומר דאין עושה זה מעצמו, אלא מהקב"ה הוא אומר.

(ג) **מפני אנינות נשרפה- ע' ברמב"ן על התורה (ויקרא י', י"ט) שהק', הרי קודם האנינות נעשו כל הקרבנות, דכתי' וירד מעשות החטאת והעולה והשלמים, ושוב נכנסו לאהל מועד והתפללו, ואח"כ ירדה האש לקרבנות, ואז הקטירו נדב ואביהו קטרת זו. וכ' דאולי לא ראה משה מעשיהם, וחשש שמא מצאו דם השעיר הזה שלא נזרק עדיין וזרקוהו, ואהרן אמר לו שהזריקה הי' מידו, ולא נפסלה באנינות, ובאמת משא ומתן בהלכה הי', אבל לא הי' נוגע למעשה, שהרי באמת הכל הי' נעשה קודם שנעשו אוננים. וע' בנמוקי הגר"ב שהביא מה שהק' הרא"ם על הרמב"ן, דבאמת לא מוכח מהפסוקים אלא דקרבנות של המלואים נעשו קודם מיתת נדב ואביהו,**

(ט) **טומאה באונס באתה- הק' הטהרת הקודש**, א"כ עיקר תשובת אהרן חסר מן הספר. ותי' דידע משה רבנו שנטמא באונס, ומה שהוקשה לו הוא מה ששהו לאוכלה, דאם היו יודעין שמותרים הם לאוכלה, מסתמא היו אוכלין אותה מיד, וממילא לא יהי' נטמא אף באונס. וכשהשיב לו אהרן דלא היו מותרים לאוכלה, שקטה דעתו של משה על הא דנטמא.

(י) **ה"ק, הן הקריבו, אני הקרבתי- פרש"י**, וכי בני הקריבו באנינות, אני הקריב הכל. והק' הנצי"ב (הרחב דבר, ויקרא י', י"ט), מה תשובה הי' זו, אדרבה, הרי הוא מגדל הקו' טפי. וביאר דבאמת היו שתי שאלות ושתי תשובות. הי' משה קצף על אהרן, למה עשית הכל, הרי גם בניך היו יכולים לעשות העבודה, דסבר משה דכיון דאין בני אהרן נוהגין הל' אבלות, וגם היו מותרין לאכול המנחה, א"כ דין כה"ג הי' להם. והשיב לו אהרן שתיים. א', מה שאמרת שיש להם דין כה"ג, זה אני, דרק אני יכול להקריב, דהם לא הותרו אלא באכילת המנחה. ומה שאני מותר להקריב אונן, מ"מ ותקראנה אותי כאלה, דהיינו דמ"מ אני אונן ואיני יכול לאכול באנינות.

(יא) **לא נתכהן פינחס עד שהרגו לזמרי- הק' המהר"ל** (גור ארי' לריש פ' פינחס), למה באמת לא נתכהן פינחס כמו בני אהרן, ותי' דהי' קטן בשעת מעשה, ולכן לא הי' שייך למשוח אותו. וכשתגדל לא הי' שייך למושחו, דלא נמשחו אהרן ובניו אלא בשעת המשחת המשכן.

(יב) **ההוא בברכה הוא דכתי'- כ' תוס'**, דבעצם מיד הי' יכול להיות כהן, אלא שתחלה צריך להלבישו ולמושחו ולחנכו בחביתין, ושמא לא נתרצו לו כל ישראל עד ששם שלום בין השבטים. ותמה הגרי"ז, הי' רק בבני אהרן הי' צריך משיחה, אבל מכאן ואילך רק הכה"ג הי' צריך משיחה. ועוד, מה זה דצריך רצון כל ישראל. ותי' דלכאור' כל

דמעשר אסור לאונן, ושכח לעשות ק"ו מזה. אבל הק' דא"כ למה הי' צריך היתר מיוחד לומר דיכול לאוכלה באנינות, הרי אין איסור בכלל לאוכלה באנינות. וגם למה יהי' צריך הגמ' לפרש כן, לימא דודאי ידע משה רבנו מהק"ו, ונח' משה ואהרן אם ההיתר שאמר לו הקב"ה הוא רק לענין קדשי שעה או אפי' לענין קדשי דורות. ולכן פי' דזהו באמת כוונת הגמ', דנח' בזה, אם יש ללמוד קדשי דורות מקדשי שעה, ומה שאמר שיש ק"ו ממעשר, אי"ז חלק ממחלקותם, אלא דרך אגב הגמ' מלמדנו מה הי' עיקר הטעם דאונן אסור. ומה דאמר משה רבנו שמעתי ושכחתי, היינו דשמע דבאמת יש חילוק כזה בין קדשי שעה לקדשי דורות, ושכח אותו חילוק.

(ז) **משה הן הקריבו- פרש"י**, וכי בניי שהם הדיוטים שמשו היום, והלא עלי הטלת כל העבודה. וע' בשפת אמת שהק' דאינו מוכח מקרא דקרב אל המזבח אלא לענין קדשי שעה, אבל לא דעל אהרן הי' מוטל גם שעיר דר"ח. ועוד הק', מי הכריח רש"י לזה, הא אפי' אם לא הי' מוטל עליו, אפ"ה י"ל שהוא עשה כל העבודה, והניח בקו'. ועוד הק' הטהרת הקודש, הא אי' בפירוש בקראי "ויקריבו בני אהרן הכהנים את הדם", ובין אם עשו הזריקה, או אפי' אם עשו רק הקבלה הוא ההולכה, מ"מ פסולה באונן. וא"כ, נמצא דרק עיקר הכפרה הי' מוטל על אהרן, וא"כ מה תשובה השיב למשה, והניח בצ"ע.

(ח) **דאי ביום ק"ו ממעשר- הק' תוס'**, בלילה נמי נימא ק"ו, דהא אית לי' לר"י דאנינות לילה דאורייתא לדורות. וע' בפנים מאירות דהק' דלכאור' קו' תוס' תמוה, דהא יש כאן גזה"כ, דע"כ שמע משה דיש היתר באנינות, ומסתבר לומר דהיתר זה נאמר בלילה, כיון דעיקר אנינות ביום, דכתי' ואחריתה כיום מר, וא"כ מהכ"ת להק' כן. וע"ש מש"כ ליישב דעת תוס'.

לדבר עמו מאהל מועד. וגם צ"ב, האם
הי' לו דיבור כל הזמן, הרי רק מפעם
לפעם הי' הדיבור אליו, ולמה הי' טרוד
תמיד, והניח בקו'.

(טז) **מי הסגירה- הק' המהרש"א** (קב.), למ"ד
דפנחס הי' שם, א"כ למה לא הסגירה,
ואם תאמר דקרוב הי', א"כ יש להוכיח
מכאן דשלישי אינו יכול להעיד לראשון,
והניח בקו'. וביאר הקרן אורה דמשמע
מקראי דרך משה אהרן ומרים היו לפני
ד', והבינו דנעשית מצורע, וכיון שלא
הי' שם אדם אחר זולתם, הק' הגמ' דאיך
נעשית מצורע.

(יז) **וכדברי האומר יש מנחה בבמה- הק'**
הרש"ש, ולמ"ד אין מנחה בבמה, ומן
הקדשים ל"ל. ותי' דלפי שי' זו צריך
לומר טעם אחר, או דמלתא דאתיא בק"ו
טרח וכ' לה קרא.

ישראל היינו הסנהדרין, וזהו כוונתו
דבעינן משיחה, היינו רצון הסנהדרין.
אבל עדיין ק' כוונת תוס' בחביתין, דזהו
ודאי קרבן יחיד, ואי"צ רצון שום אדם
אחר, וצ"ע. וע' **באילת השחר** שכ' דאף
דסתם כהן אין צריך משיחה, אבל אולי
זהו רק אם הוי כהן משום שהוא בן כהן,
אבל מה שנעשה פינחס לכהן לא הי'
משום שהי' בן כהן, וא"כ שפיר י"ל דהי'
צריך משיחה. ומה שאמר הגרי"ז דכל
ישראל היינו הסנהדרין, עכ"ז תמה
האילת השחר, היתכן דאם רצון ד' הוא
שיהי' כהן, דסנהדרין לא יהי' נתרצה בזה,
והניח בקו'.

(יג) **ההוא לייחס זרעו אחריו- פרש"י**, שלא
היו כהנים גדולים אלא מפנחס. ותמה
הרש"ש, הא עד דוד המלך היו כל
הכהנים גדולים מזרע איתמר, ופינחס הי'
מאלעזר, והניח בקו'.

(יד) **משה רבנו כהן גדול וחולק בקדשי שמים**
הי'- ע' בתוס' בע"ז (לד., ציון בגלה"ש
כאן), דכ' דגמרון ס"ל דמשה רבנו הי'
כה"ג לכל מ' שנה (וכן מבואר בהמשך
הסוגיא כאן). וע' בקרן אורה דהק' דנניח
דיכולין ללמוד מקראי אלו דאכל בקדשי
שמים, וא"כ לכה"פ הי' לו דין כהן
הדיוט, אבל מהכ"ת דדין כה"ג יש לו.
ותי' די"ל דמסברא כן הוא, דכיון דבז'
ימי המילואים משה משמש לבד, א"כ
מסתמא לא ירד ממעלתו, ואם הי' רצונו
לשמש כל המ' שנה בח' בגדים הי' יכול
לעשות כן, אלא דמרצונו הניח לאהרן
הכהונה, כיון דהי' טריד בשכינה. וע"ע
באילת השחר דתי' קו' הקר"א דלא
מצינו קדושת כהן הדיוט זמני, משא"כ
קדושת כה"ג הוא דבר ששייך להיות
לזמן, וא"כ י"ל דמסתמא הי' לו קדושה
זו.

(טו) **שאני משה דטריד בשכינה- ע' באילת**
השחר שנתקשה בזה, הא הי' לו למשה
שיהוי לאכול, וכי הי' מתענה כל הזמן.
ומש"כ **רש"י** שהי' תמיד בהר, ק', הא
כבר ירד מן ההר ביו"כ, ושכינה נועדת